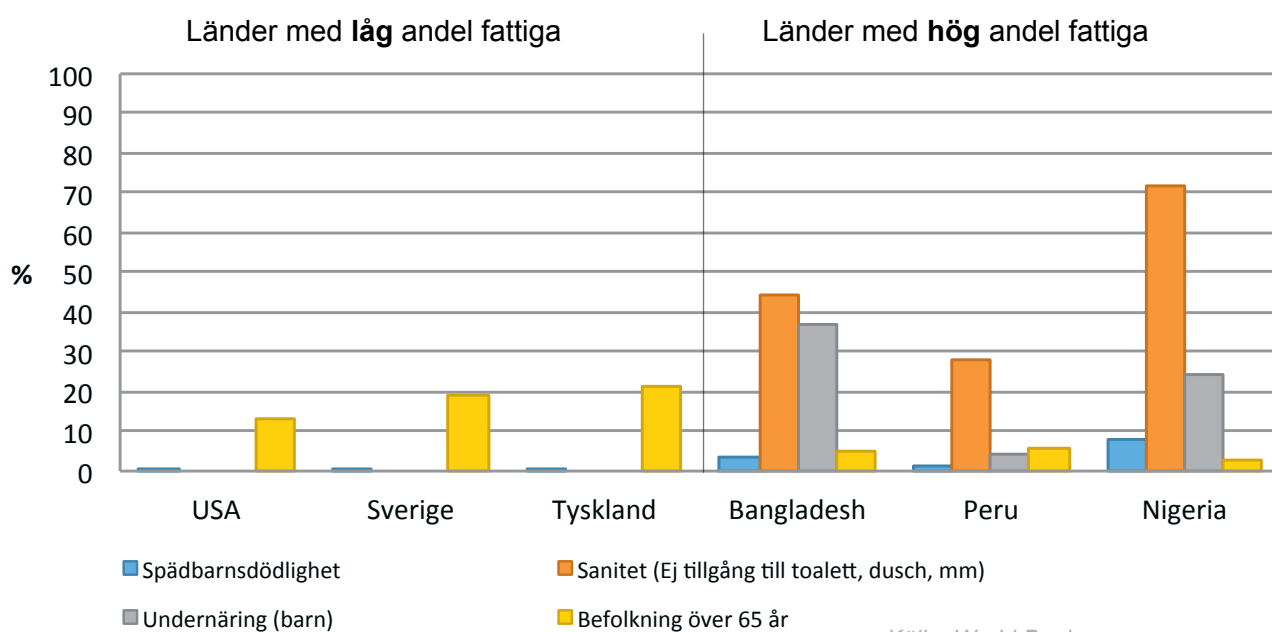
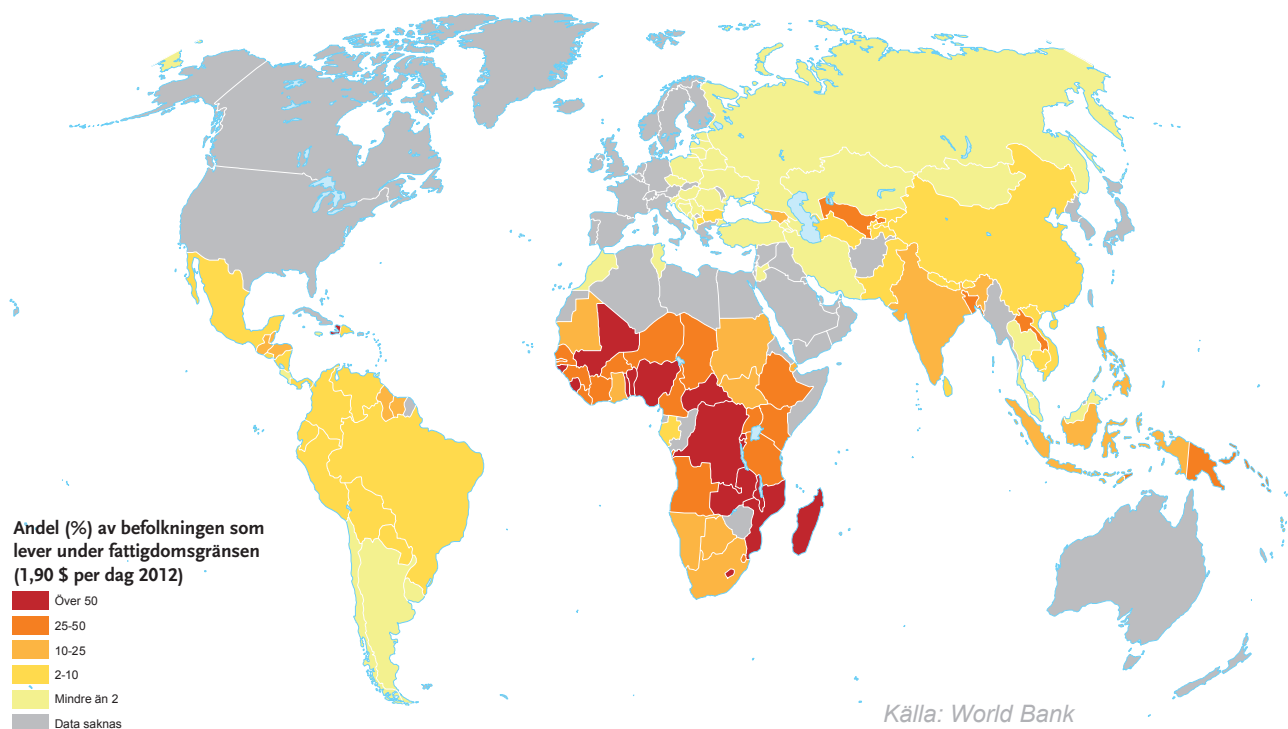

FATTIGDOM OCH OHÄLSA

Många människor i världen lever under fattigdomsgränsen (mindre än 1,9 US \$ ≈ 16 kr om dagen). Studera diagrammet och kartan innan du svarar på frågorna på nästa sida.

1 av 7 människor i världen lever under fattigdomsgränsen och räknas som *extremt fattiga*.

22

Förklara varför det finns ett samband mellan fattigdom och ohälsa. Utgå från två av de exempel som diagrammet visar (*spädbarnsdödlighet, sanitet, undernäring och befolkning över 65 år*).

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Uppgift 22

Formulering av uppgiften

Förklara varför det finns ett samband mellan fattigdom och ohälsa. Utgå från två av de exempel som diagrammet visar (*spädbarnsdödlighet, sanitet, undernäring och befolkning över 65 år*).

Del av kunskapskraven som bedömningen utgår ifrån

Eleven kan resonera om olika ekologiska, ekonomiska och sociala hållbarhetsfrågor och redogör då för **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/väluvecklade och väl** underbyggda förslag på lösningar där några konsekvenser för människa, samhälle och natur vägs in.

Aspekter som ska bedömas

- I vilken utsträckning eleven ger relevanta förklaringar till sambanden mellan fattigdom och ohälsa samt kopplar sina förklaringar till exempel som diagrammet visar.
- I vilken utsträckning elevens förklaringar förtydligar sambanden mellan fattigdom och ohälsa.

Progressionen i uppgiften

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven ger en relevant förklaring till samband mellan fattigdom och ohälsa samt kopplar sin förklaring till ett exempel som diagrammet visar.*	Eleven ger två relevanta förklaringar till sambanden mellan fattigdom och ohälsa samt kopplar sina förklaringar till två exempel som diagrammet visar.*	Eleven ger två relevanta förklaringar till sambanden mellan fattigdom och ohälsa samt kopplar sina förklaringar till två exempel som diagrammet visar.*
Exempel på förklaring: <i>När man är fattig har man inte råd att köpa mat och utan mat blir man undernärmd.</i>	En av elevens förklaringar förtydligar sambandet mellan fattigdom och ohälsa. Exempel på förklaring som förtydligas: <i>Om man lever på under 1,9 dollar per dag så blir det svårt att köpa näringsrik mat eftersom den ofta är dyrare än sämre mat och det kan i sin tur leda till undernäring och sjukdomar.</i>	Båda elevens förklaringar förtydligar sambanden mellan fattigdom och ohälsa. Exempel på förklaring som förtydligas: se C.

* **Kommentar:** Med koppling avses att elevens förklaring/-ar utgår från de fyra exempel som visas i diagrammet. De specifika länderna i diagrammet behöver inte nödvändigtvis ingå i förklaringen.

Relevanta förklaringar kan handla om

Fattigdom leder till spädbarnsdödlighet

- Spädbarn är väldigt känsliga och behöver tillgång till näringsrik mat, rent vatten och mediciner. Eftersom fattiga ofta har låg levnadsstandard är spädbarnsdödligheten hög i denna grupp.

Fattigdom leder till undernäring

- Bristande tillgång till näringsrik mat i kombination med höga matpriser är en orsak till undernäring.
- Bristande rutiner/utbildning om barns näringsbehov bidrar till att barn blir undernärda, exempelvis vid otillräcklig amning eller barn får näringsfattig kost.

- Fattiga kan vara mer utsatta för olika infektionssjukdomar (exempelvis malaria, ihållande diarréer mässling, lunghinneinflammation) vilket bidrar till att barn blir undernärda.

Fattigdom kan leda till bristande sanitet

- Fattiga lever ofta under bristande sanitära förhållanden. Avloppsvatten som hamnar i floder och sjöar påverkar människors hälsa negativt, det kan förorena dricksvattnet och mat som t.ex. frukt, grönsaker och fisk.
- Fattiga som lever under bristande sanitära förhållanden kan utsättas för sjukdomar som exempelvis kolera, polio, tyfus och ihållande diarréer. Framförallt de yngsta barnen, äldre och sjuka är speciellt sårbara.

Fattigdom kan leda till en för tidig död

- Om en liten andel av befolkningen är över 65 år (i exempelvis ett land) kan det tyda på fattigdom där medborgarna har bristande tillgång till bra sjukvård, näringsrik mat, rent dricksvatten och välfungerande sanitära förhållanden.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Är man fattig har man ofta inte tillgång till toalett och dusch. Det kan göra att fler får sjukdomar av olika slag.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven ger en relevant förklaring (fattigdom leder till bristande sanitet) samt kopplar sin förklaring till ett exempel som diagrammet visar (bristande sanitet → sjukdomar).

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Är man fattig har man inte tillgång till dusch och toalett m.m. eftersom man inte har råd med det. Detta leder till att olika sjukdomar kan spridas väldigt enkelt. Har många människor i ett fattigt land sjukdomar leder det till att de inte kan gå till sina jobb eller till skolan och då kan de inte få viktig utbildning som de senare skulle kunna få bättre jobb att livnära sig på. Sjukdomar är också en anledning till att få fattiga blir gamla d.v.s. över 65 år.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven ger två relevanta förklaringar till sambanden mellan fattigdom och ohälsa (fattigdom leder till bristande sanitet, fattigdom leder till en för tidig död) samt kopplar sin förklaring till två exempel som diagrammet visar. En av elevens förklaringar förtydligar sambandet mellan fattigdom och ohälsa (bristande sanitet → sjukdomar → sämre utbildning/försörjningsmöjligheter).

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

Fattigdom och ohälsa går tyvärr ofta hand i hand och går i arv. Föds man i en fattig familj i ett fattigt område förblir man oftast själv fattig. Man har inte råd med tillräckligt näringsrik mat, man blir alltså undernärmd och får näringsbrist. Fattiga områden har ofta inte rent vatten att dricka och toaletter är inte så vanliga. Det därför vanligt att man både dricker, duschar i och gör sina behov i det enda vatten man har, vilket leder till att sjukdomar lättare sprids och man har inget immunförsvar som skyddar en. Är man barn i en fattig familj kanske man måste hjälpa till hemma och arbeta istället för att gå i skolan och få en chans att ta sig ur fattigdomen.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven ger två relevanta förklaringar till sambanden mellan fattigdom och ohälsa (fattigdom leder till undernäring, fattigdom leder till bristande sanitet) samt kopplar sin förklaring till två exempel som diagrammet visar. Båda elevens förklaringar förtydligar sambanden mellan fattigdom och ohälsa (brist på näringsrik mat → undernäring/näringsbrist) samt (bristande sanitet → sjukdomar/sämre immunförsvar). Sambanden förtydligas ytterligare genom att eleven diskuterar hur fattigdom begränsar barnens möjligheter till utbildning/försörjning.